

OD REDAKCJI

Oddajemy do rąk Czytelników kolejny tom serii wydawniczej „Musica Galiciana” poświęcony zagadnieniom dotyczącym wielokierunkowych działań artystycznych kobiet w sferze muzyki. Kwestia uczestnictwa kobiet w życiu muzycznym Lwowa i innych miast galicyjskich niejednokrotnie była podejmowana przez badaczy dziejów kultury muzycznej¹. Wymaga jednak pogłębionych studiów nad dokonaniami i rolą kobiet w rozwoju życia muzycznego Galicji, szczególnie w kontekście ich ówczesnej sytuacji społecznej. Impulsem do szerszego spojrzenia na problematykę muzycznej aktywności kobiet galicyjskich była XVI Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Musica Galiciana” zorganizowana przez Wydział Muzyki Uniwersytetu Rzeszowskiego w 2016 roku. Dyskutowane podczas konferencji zagadnienia pozwoliły w pełniejszym świetle ukazać problem obecności kobiet w przestrzeni kulturowej Galicji oraz z całą pewnością stwierdzić, że udział przedstawicielek płci pięknej w życiu muzycznym austriackiej prowincji nie ograniczał się do roli odbiorców muzyki i inspiratorek kompozycji muzycznych czy też działań wspierających różne inicjatywy i projekty muzycznych instytucji. Kobiety były aktywne jako koncertujące artystki – solistki, kameralistki i dyrygentki – oraz kompozytorki, angażowały się również w pracę pedagogiczną, organizacyjną i społeczną w dziedzinie muzyki, a ich artystyczna działalność przekraczała obowiązujące ówczesnie konwencje obyczajowe. Wzrost aktywności kobiet na nowych polach życia muzycznego miast dawnej Galicji, m.in. w dziedzinie popularyzacji i krytyki muzycznej, nastąpił w latach 20. i 30. XX wieku wraz z postępującym procesem ich emancypacji

¹ Można tu wymienić m.in. opracowania ukazujące się w serii „Musica Galiciana” [dalej: MG]: H. Кашкадамова, В. Бобицька, *Українська піаністка Любка Колесса в рецензіях польської преси*, MG, t. 3, red. L. Mazepa, Rzeszów 1999, s. 303–314; T. Przybylski, *Księżna Marcelina Czartoryska – animatorka życia koncertowego Krakowa w II poł. XIX wieku*, MG, t. 5, red. L. Mazepa, Rzeszów 2000, s. 145–153; J. Skarbowski, *Helena Ottawowa – pianistka lwowska*, MG, t. 5, s. 303–305; P. Markuszewski, *Działalność Stefanii Łobaczewskiej we Lwowie*, MG, t. 9, red. L. Mazepa, Rzeszów 2005, s. 154–159; M. Komorowska, *Marcella Sembrich-Kochańska – życie, nauka, wakacje, koncerty i występy gościnne w Galicji i Lwowie w latach 1858–1909*, MG, t. 11, red. M. Wierzbieniec, Rzeszów 2008, s. 11–26; K. Fink, *Leonida Wildowa – lwowska pianistka, wielbicielka muzyki Chopina*, MG, t. 13, red. G. Oliwa, Rzeszów 2012, s. 136–150; I. Komarewycz, *Z tajemnic warsztatu śpiewaczki operowej (Salomea Kruszelnicka o przygotowaniu partii operowych)*, MG, t. 14, red. G. Oliwa, Rzeszów 2014, s. 191–197; U. Mołczko, *Pianistka Marta Krawciw-Barabasz w ocenie lwowskich krytyków muzycznych*, MG, t. 14, s. 334–342; E. Nidecka, *Artystyczna działalność Heleny Ottawowej (1874–1948)*, MG, t. 14, s. 229–239.

i uzyskaniem przez nie szerszego dostępu do wykształcenia muzycznego. Stąd też zakres naukowych rozważań zamieszczonych w prezentowanym tomie obejmuje Galicję nie tylko w określonej wyraźnie przestrzeni historycznej (1772–1918), ale także w latach międzywojennych, tj. w okresie radykalnych zmian w położeniu społecznym kobiet.

Na niniejszą publikację złożyły się teksty autorów reprezentujących ośrodki akademickie w Polsce (Rzeszów, Kraków, Warszawa) i na Ukrainie (Lwów, Iwano-Frankiwnsk, Drohobycz). Omawiane są zagadnienia dotyczące przemian w zakresie emancypacji kobiet wywodzących się z różnych nacji i kręgów społecznych, ponadto przybliżone zostały wybrane kobiece sylwetki naukowe i artystyczne. Uwypuklono także inspiratorską rolę kobiet w działaniach twórczych kompozytorów oraz wskazano na kolekcjonerskie zainteresowania przedstawicieli płci pięknej w dziedzinie muzyki. Wiodące problemy przedstawiono w szesnastu artykułach ujętych w cztery rozdziały odzwierciedlające różne obszary działalności kobiet: *Sławne i mniej znane śpiewaczki, pianistki i aktorki, Dyrygentki i chórmistrzynie, Rola kobiet w dziedzinie kompozycji oraz publicystyki i krytyki muzycznej, Kobiety jako propagatorki i miłośniczki muzyki*. Tom otwiera *Przedmowa* Jadwigi Hoff na temat sytuacji społecznej i obyczajowej kobiet w XIX i na początku XX wieku oraz badań nad ich historią.

Kinga Fink
Grzegorz Oliwa